

Warszawa, dnia 20 września 2018 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

PW3.021.3.2018

Pani
Elżbieta Rafalska
Minister
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Szanowna Pani Minister,

w odpowiedzi na pismo z dnia 3 września br. Nr DUS.I.5000.6.2018.JK w sprawie projektu ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, przedstawiam poniższe stanowisko.

1. Zgodnie z projektowanym art. 2 pkt 2 lit. a, ilekroć w ustawie jest mowa o dochodzie – oznacza to: przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. *o podatku dochodowym od osób fizycznych* (Dz. U. z 2018 r. poz. 200, z późn. zm.), pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Proponuję, aby w ww. przepisie uzupełnić odesłanie do przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej: ustawa o PIT) o art. 30a. Tym samym, w ramach dochodu w rozumieniu projektowanej ustawy uwzględnione zostaną również przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w ww. art. 30a ustawy o PIT, tj. m.in. przychody z tytułu:

- odsetek od pożyczek,
- odsetek i dyskonta od papierów wartościowych,
- odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku podatnika lub w innych formach oszczędzania, przechowywania lub inwestowania,
- dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych.

Powyższe rozwiązanie uszczelni system przyznawania przedmiotowego świadczenia, jakie zgodnie z uzasadnieniem projektodawcy, ma zabezpieczyć sytuację dochodową osób, które poświęciły się wychowaniu co najmniej czworga dzieci kosztem nienabycia prawa do emerytury lub też nabycia prawa do emerytury w wysokości niższej od najniższej emerytury. Zgodnie z projektowanym art. 3 ust. 3, świadczenie może być przyznane matce po osiągnięciu wieku 60 lat albo ojcu po osiągnięciu wieku 65 lat, w przypadku, gdy nie posiada dochodu zapewniającego niezbędne środki utrzymania albo ma prawo do emerytury lub renty w wysokości niższej niż wysokość najniższej emerytury. Aby zatem świadczenie to przyznawane było osobom faktycznie najbardziej potrzebującym, należałoby przy ocenie dochodu tych osób uwzględniać także przychody określone w art. 30a ustawy o PIT oraz wyłączyć możliwość przyznawania tego świadczenia, w sytuacji nabycia prawa do zbyt niskiej emerytury lub renty, ale przy jednoczesnym uzyskiwaniu przychodów określonych w art. 30a ustawy o PIT zapewniających niezbędne środki utrzymania.

- Stosownie do treści art. 5 ust. 4 projektu, do wniosku o przyznanie świadczenia należy dołączyć m.in. oświadczenie o sytuacji rodzinnej, majątkowej i materialnej oraz inne dokumenty, które mogą mieć wpływ na przyznanie świadczenia. Tym samym, w przypadku sugerowanej powyżej modyfikacji art. 2 pkt 2 lit. a, oświadczenie wnioskodawcy winno uwzględniać wówczas wysokość dochodów określonych w art. 30a ustawy o PIT, np. na podstawie oświadczenia wnioskodawcy.
2. W art. 2 pkt 2 lit. c wykaz tytułów należy uzupełnić o dochody uzyskane z działalności gospodarczej określonej w decyzji o wsparciu, o której mowa w ustawie z dnia 10 maja 2018 r. *o wspieraniu nowych inwestycji (Dz.U. poz. 1162)* – w części zwolnionej od podatku dochodowego na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 63b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. *o podatku dochodowym od osób fizycznych*.
 3. W art. 2 pkt 3 przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego (...) – należy uzupełnić o wyrazy „Straży Marszałkowskiej”.
 4. Celem uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych proponuje się zawrzeć definicje istotnych dla interpretacji ustawy pojęć, tj. „wychowania” i „porzucenia dzieci” (art. 3 ust. 1). Celowe wydaje się określenie wieku, na którym wychowywanie się kończy. Ta uwaga dotyczy sytuacji np. przedwczesnej śmierci dziecka. Mogą powstawać wątpliwości, np. w przypadku wychowywania dziecka jedynie przez część okresu pomiędzy datą jego urodzenia i datą o 18 lat późniejszą (sytuacja taka wystąpi między innymi w razie przysposobienia dziecka nastoletniego albo śmierci dziecka przed osiągnięciem 18 roku życia).
 5. W projekcie brakuje definicji „dochodu zapewniającego niezbędne środki utrzymania” (art. 3 ust. 3).
 6. W art. 3 ust. 1 określa się prawo ojca do świadczenia jedynie w sytuacji śmierci matki lub porzucenia przez nią rodziny. Proponuje się rozważyć uwzględnienie także przypadku pozbawienia matki praw rodzicielskich przez sąd, zwłaszcza wobec zapisów art. 3 ust. 5. Być może celowe byłoby, zamiast określania warunków ograniczających w ust. 1 pkt 2, odesłanie do ust. 5.
 7. W art. 3 ust. 5 pkt 2, zgodnie, z którym: „Świadczenie nie przysługuje w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowania małoletnich dzieci”, wątpliwości budzi zawarty w nim zwrot o charakterze uznaniowym: „długotrwałe zaprzestanie wychowania małoletnich dzieci”. Wobec braku definicji tego zwrotu w projekcie ustawy, w praktyce stosowanie tego przepisu może być utrudnione, a w niektórych przypadkach, z uwagi na brak jasnych kryteriów, krzywdzące dla osób, którym powinno być przyznane rodzicielskie świadczenie uzupełniające. Wprawdzie w uzasadnieniu (str. 3) podaje się, iż: „Świadczenie nie będzie przysługiwać osobie (...) w przypadku długotrwałego zaprzestania wychowania małoletnich dzieci np. ze względu na długotrwałe odbywanie kary pozbawienia wolności, uniemożliwiającego sprawowanie opieki nad dziećmi.”, jednak przytoczony przykład nie do końca odpowiada na podane powyżej wątpliwości. Nie wiadomo bowiem, czy jeden rok pozbawienia wolności należałoby uznać za takie długotrwałe odbywanie kary pozbawienia wolności prowadzące do spełnienia przesłanki długotrwałego zaprzestania wychowania małoletnich dzieci, czy dopiero kara np. trzech lat i więcej pozbawienia wolności miałaby prowadzić do spełnienia ww. przesłanki.
 8. Zgodnie z art. 5 ust. 4 od osoby składającej wniosek wymaga się przedłożenia oświadczenia m.in. o sytuacji rodzinnej, majątkowej i materialnej, podczas gdy art. 3 ust. 3 uzależnia przyznanie świadczenia od dochodu.

9. W zakresie art. 6 projektu proponuję zmienić treść tego przepisu w taki sposób, aby co do zasady, to Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przyznawał przedmiotowe świadczenie. Przyznanie świadczenia przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego powinno następować wyłącznie w przypadku, gdy osoba uprawniona legitymowałaby się tylko i wyłącznie okresami pracy w gospodarstwie rolnym.
- W części budżetowej 73. ZUS planowane są już wydatki budżetowe w rozdziale 85511 *Składki na ubezpieczenia społeczne (...)*, których wysokość na rok 2018 została określona w kwocie 3,4 mld zł. Sytuacja, w której większość świadczeń rodzicielskich będzie przyznawał i wypłacał Prezes ZUS z nowo utworzonego rozdziału w ramach działu 855 *Rodzina* pozwoliłoby w konsekwencji na większą elastyczność w trakcie roku budżetowego w sytuacji, w której wydatki na świadczenia z projektowanej ustawy okazałyby się wyższe, niż to pierwotnie zaplanowano. Wydaje się, iż jest to istotny argument przemawiający za takim rozwiązaniem.
10. Przepis art. 10 ust. 5 projektu ustawy przewiduje, iż kwota wydatków na świadczenia wraz kosztami ich obsługi będzie ustalana corocznie w ustawie budżetowej. Oznaczać to będzie w konsekwencji konieczność określenia kwoty wydatków na ten cel w części tekstowej ustawy budżetowej. Z uwagi na to, że:
- świadczenie ma przysługiwać każdemu, kto spełnia warunki określone w ustawie oraz fakt, iż
 - szacunkowa prognoza liczby kobiet, które urodziły czworo lub więcej dzieci obarczona jest dużą dozą niepewności
- istnieje wysokie ryzyko, iż kwota zapisana w części tekstowej ustawy budżetowej zostałaby przekroczona w trakcie roku budżetowego. Zwiększenie środków na wypłatę przedmiotowego świadczenia w trakcie roku budżetowego wiązałoby się zatem każdorazowo z koniecznością nowelizacji ustawy budżetowej. Takie rozwiązanie nie jest racjonalne - w związku z tym proponuję wykreślenie tego przepisu.
11. Niejasne jest o jakich postępowaniach jest mowa w art. 11 projektu. Ponadto budzi wątpliwości stosowanie do postępowań w sprawie świadczeń przepisów ustawy – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.
12. W art. 15 projektu ustawy, dotyczącym zmiany do ustawy *o podatku dochodowym od osób fizycznych*, należy dodać zmianę brzmienia lit. a w pkt 2 w ust. 4 w art. 34 nowelizowanej ustawy, tak, aby norma ta otrzymała brzmienie:
- „a) nie otrzymuje emerytury, renty lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego za pośrednictwem płatnika.”.

Uwagi do OSR

1. Wyjaśnienia wymaga szacowany poziom dochodów budżetu państwa, JST i NFZ, które stanowią aż ok. 18,6% sumy wypłaconych świadczeń. Z obliczeń Departamentu Polityki Makroekonomicznej w MF wynika, że efektywna stawka klina podatkowego jest niższa. Wyjaśnienia wymaga zatem sposób kalkulacji dochodów.
2. Należy podać sposób kalkulacji kwot podanych w tabeli w pkt 6 (916,15 mln zł). Przyjmując dane podane w założeniach nie można skalkulować kwot podanych w tabeli.
3. W OSR w wierszu „*Źródła finansowania*” należy wskazać, iż środki na wypłatę świadczenia pochodzić będą nie tylko z części 73. ZUS, ale również z części 72. KRUS.

Z upoważnienia Ministra Finansów

Podsekretarz Stanu

Leszek Skiba

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/